

A Dispute at the Political Consultative Committee Meeting of the Warsaw Treaty Organization: Nicolae Ceaușescu vs. Marshal Viktor G. Kulikov (Berlin, May 28-29, 1987)

I

Petre Opreș

For four decades and a half, Romania, as other Central and Eastern European states, was part of the Soviet sphere of influence and was forced to adopt a new system of values, different from the traditional Romanian one.

After the end of the Cold War, following the Romanian politicians' will of no longer being considered Nicolae Ceaușescu's usurpers by the West, the door of the Archive of the Central Committee of the Romanian Communist Party (CC of RCP) was half-opened and many excerpts from the files drawn up during the communist period, partially or wholly reconstituted, within the Central Historical National Archives were attentively researched.

One of the existing files in the Central Historical National Archives that was published abroad is recorded under number 31/1987 and contains, among others, the leaders' speeches of the Warsaw Treaty Organization member states (WTO) that met at Berlin, at the Political Consultative Committee reunion (May 28-29, 1987). As these documents necessitate a large printing space, in this study, we will confine to explaining the context in which the meetings of the Political Consultative Committee took place at Berlin.¹

It is obvious that Nicolae Ceaușescu tried, even as early as his taking over the leadership of the Romanian Communist Party (RCP) in March 1965, to oppose any Soviet initiative that he considered dangerous to himself and to his country. It is also true that the political leader at Bucharest greatly reduced Romania's military expenses in the latter half of the 1970s because the Romanian economy did not have sufficient resources to sustain both the rapid rhythm of forced industrialization and the modernization

process of the Romanian Army's military technique at the pace desired by the Soviet Union marshals. The Kremlin kept trying to impose on the WTO member states an increase in the financial contribution dedicated to the military domain, as well as a renewal of the arsenal of the WTO member states so as to maintain the strategic balance in Europe.

Romania's President rejected, both in November 1978 and subsequently, a series of initiatives coming from Moscow and aiming at the modernization of Romania's military arsenal, and mobilized the entire propaganda mechanism of R.C.P. so as to convince the Soviets and the NATO members of the futility of continuing the armament race.² Unfortunately, the campaign led by the RCP propagandists, at the international level, in favour of peace yielded doubtful results in terms of ensuring Romania's security, the Romanian Army was allotted fewer and fewer funds for the modernization of its fight technique during the 1980s, while the giant projects such as the Danube-Black Sea Canal, the House of People or the Bucharest-Danube Canal consumed more and more material and financial resources, although the economic efficiency of such objectives was even then more than disputable. Thus, Nicolae Ceaușescu opposed the *armament race* so as to impose the *concreting race* in Romania. For him and his military counsellors, starting a war in Europe had become impossible. Consequently, they considered they could afford to continuously reduce Romania's military expenses and to erroneously maintain that WTO's military doctrine – which established the military and political leadership options with respect to armed combat to attain the goals and objectives of the war waged against NATO – had

to be a political document of pacifist propaganda. Simultaneously, ever larger Romanian military forces were eliminated from the training process and sent to work in various economic sectors that recorded a major deficit of poorly qualified labour.

Nicolae Ceaușescu's disdain of the role the Romanian Army had in the Warsaw Treaty Organization was obvious on May 28, 1987, at the Political Consultative Committee reunion that took place in Berlin. Among other things, on this occasion, the Romanian leader declared the following: „*In elaborating the military doctrine (of the WTO member states – Author's note) we have to start firmly from the technical and practical conclusion that a war is impossible while nuclear arms exist, and from the necessity of eliminating any war from the life of our society. The military doctrine of the WTO countries must become an important political document in the combat for the education of peoples in the spirit of peace, friendship and collaboration, an important document for disarmament and peace*”³.

It seems that the Romanian leader had felt his position as leader of the country was losing more and more support whereas Moscow saw the coming of Mikhail Gorbachev. Moreover, the Soviets were pressing for a renewal of the technical equipment of the WTO armies and, implicitly, of the Romanian Army, and these repeated interventions practically contested the military decisions adopted by the leader at Bucharest, of cutting on Romania's military expenses. Consequently, Nicolae Ceaușescu contested, during the Conference of the Political Consultative Committee, Moscow's plans to increase military funds allotted to the modernization/ electronic equipment of the combat technique and opposed the adoption of the principle proposed by the Soviet Marshal Viktor G. Kulikov, the Supreme Commander of the Unified Armed Forces, that of simultaneous reduction of the armed forces of the two European military blocks „*to a sufficient, reasonable level*”⁴.

The Romanian leader considered that decision was taken by the Kremlin authorities without asking for his consent, therefore the principle of non-interference in Romania's internal affairs had been infringed; but such a motivation could not hide Nicolae Ceaușescu's hurt vanity, who wanted to play an important part

in the negotiations between the USA and the USSR relative to the reduction of military forces and armament in Europe and thus, by external politics success, to regain Romania's prestige, obviously shaken by the profound internal crisis the country was going through. Concentrating the entire power in Ceaușescu's hands was complete in 1987, Ceaușescu being both the people's elected representative (by means of a vote that was guided by RCP propagandists), the state's representative (as president of the country), and the (unique) governing party's representative (as RCP General Secretary). That's why perhaps Nicolae Ceaușescu dared to oppose the principle promoted by Marshal Viktor G. Kulikov and have the following intervention at Berlin: „*That is why, for us, the idea of establishing a «sufficiency» is not acceptable. What can one understand by «sufficiency»? Who is to establish it and what does this «sufficiency» stand for? Under no circumstance do we agree to give free hand to anyone, the more so as it is given to militaries to establish how they should represent forces, armament, and military expenses. These issues belong to peoples, states, parties, and the issue concerning the level of armament should be handled by states and parties. At the same time, it is necessary to clearly assert the necessity of concentrating all the forces with a view to the economic and social development as an essential part of strengthening the defence capacity of our states*”⁵.

Besides this harsh rejection of the principle of military forces sufficiency, which both the Soviets and the Americans implemented over the following years without taking into consideration the Romanian leader's opinion, one can notice the contradiction at the end of Ceaușescu's statement. He believed that a sustained economic and social development and a simultaneous reduction of military expenses, which he had stressed as early as 1986, without being urged by the Soviet and/or Romanian military, would have led to strengthening Romania's defensive capacity. Such a development though, failing to be accompanied by steps taken to increase the national security, could make of Romania an easy prey for any state that would have been tempted to obtain, by armed pressure and/or aggression, material, financial, and/or territorial benefit from Romania.

In his turn, Marshal Viktor G. Kulikov noted in his report the fact that „*the firepower and*

maneuver possibilities of ground troops were increased by equipping them with high-precision missiles, T-72 tanks, self-propelled Costica-Turban artillery pieces, Leon mine throwers, KUB, OSA, and AKM high-efficiency anti-tank and air defence missile complexes. By the end of the current five-year plan (1990 – Author's note), the quantity of armament of the regiments and divisions – I have in mind the new models – will more than double. [...] The troops of the Unified Air Defense System of the states participating in the Warsaw Treaty currently have S-200 long-range air defence missile batteries, automated target-tracking and firing systems and new means of reconnaissance, which increased their capabilities of fighting against their air enemy. In the years to come, the air defense troops will be equipped with the MIG-29 fighter aircraft of the new generation, high-efficiency air defence missiles with several directing channels, as well as radio-technical reconnaissance means [...] The upgrading of the T-55 A tanks, the VOLHOV, NEVA, KUB, and OSA missiles, the MIG-21 bis, MIG-23, and SU-20 aircraft, the MI-24 helicopters, military vessels, and PT boats continues in most armies”⁶.

Evidently, the perspectives described by the Soviet marshal have not coincided with the Nicolae Ceaușescu's plans; he had made on the further reduction of Romania's military expenses. On the other hand, one cannot invoke the fact that the Romanian leader was not well informed on the use for military purpose of the latest

technical and scientific innovations. In his report, the Supreme Commander of the Unified Armed Forces mentioned, among other things, that „*the scientific and production potentials of our countries are not utilized to the full. The fulfillment terms for scientific research and constructional-experimental works intended for creating new armaments and automated command systems are not observed. Some important decisions in the technical-scientific field, such as those referring to microprocessors and laser engineering are being fulfilled at a slow rate*”⁷.

Nicolae Ceaușescu and his counsellors benefited from clear information made available by, and pertaining to technical and scientific research fields with military applications that their WTO allies were to develop, and information relative to the future of microprocessor technology, but the Romanian leader ordered, at the end of May 1989, that classical equipment should be installed on Romanian tanks, instead of the recently mounted electronic devices, and that other types of Romanian armament should not be modernized and/or electronically equipped without his express approval.⁸ Thus, Nicolae Ceaușescu returned to the instruments he had known in his youth, when he was the head of the Superior Political Army Department⁹, and broke the mirror in which he was looking because he probably no longer had the capacity to understand the reflected image.

APPENDIX no. 1

May 29, 1987, Berlin. Report of Marshal V.G. Kulikov, the Supreme Commander of the Unified Armed Forces, at the meeting of Warsaw Pact leaders on May 29, 1987.

Archives of Political Executive Committee of C.C. R.C.P.

No. 1346 14 VII 1987

REPORT

of the Supreme Commander of the Unified Armed Forces, Marshal of the Soviet Union V.G. Kulikov, at the conference of the Political Consultative Committee of the states participating in the Warsaw Treaty:

„On the situation of the Unified Armed Forces and the measures to be taken to insure their combat capability in view of the ratio of forces extant in Europe.”

- 29 May 1987 -

Esteemed comrades,

The decision made by the Conference of the Political Consultative Committee at Budapest in June 1986, “On ensuring a high combat and defense capability of [the socialist countries] at a level appropriate to guarantee their security...” established one of the main tasks of the Unified Armed Forces. The Unified Command subordinated its whole activity to the fulfillment of this task for about a year.

In the interventions of the chiefs of the delegations at the current Conference of the Political Consultative Committee an in-depth and multilateral analysis of the international situation in Europe and the rest of the world was conducted, and measures were established with a view to reducing military tension, deepening, and developing general European cooperation.

In the Common Declaration on the military doctrine of the states participating in the Warsaw Treaty, which is to be adopted, the defensive character of the military doctrine is unanimously expressed. The importance of this Declaration lies in the fact that it will contribute towards affirming the unity of views relating to the solution of the problems of maintaining parity in the field of armed forces and armaments, and reducing the number of NATO forces in Europe to a sufficient and reasonable level. It will be apparent to public opinion that all of our efforts are directed towards *preventing* an attack from the outside.

The Unified Command and the ministries of defense of the allied states shall direct their activity in accordance with the requirements of this important document, and shall make their best efforts to meet these requirements in practice in the training of the troops and forces of the fleets.

As long as the NATO block exists, our defensive alliance will have in the future as well a decisive role in the defense of socialism. In this connection, we further take the view that our main task is the permanent improvement and development of the armed forces, taking into account the ratio of forces existing in Europe, as well as the complexity of the international situation.

The troops and the fleets are now implementing the new Directive of the Supreme Commander of the Unified Armed Forces regarding the combat capacity, which came into effect in 1986. This enabled us to achieve a greater elasticity of the passage of [the troops and fleets] from the state of peace to the state of war, improve the combat status, and upgrade the actions intended for warding off aggression.

In the training of the Unified Armed Forces permanent attention is paid to the improvement of the ground, air, and sea drills intended for the large units, units, and ships, and the internationalist education of the effectives so that they will be ready to do their patriotic duty towards our peoples.

The implementation of the development plan of the forces and fleets has been continued. The main purpose consists in ensuring, on the basis of the broadening of the multilateral military collaboration, the qualitative development of the armed forces of the allied countries, the improvement of their combat composition and organizational structure, as well as their technical endowment with the newest types of armament.

In this respect, a number of positive results have been registered within the framework of allied armies. The firepower and maneuver possibilities of ground troops were increased by equipping them with high-precision missiles, T-72 tanks, self-propelled Costica-Turban artillery pieces, Leon mine throwers, KUB, OSA, and AKM high-efficiency anti-tank and air defence missile complexes. By the end of the current five-year plan, the quantity of armament of the regiments and divisions – I have in mind the new models – will more than double.

The organizational-type structure has been adopted and it has attained almost 70% with all of the armed services put together. The formation of assault paratrooper units has begun. The upgrading of the engineer and chemical troops, the communications troops, and other kinds of troops is intended.

The troops of the Unified Air Defense System of the states participating in the Warsaw Treaty currently have S-200 long-range air defence missile batteries, automated target-tracking and firing systems and new means of reconnaissance, which increased their capabilities of fighting against their air enemy. In the years to come, the air defense troops will be equipped with the MIG-29 fighter aircraft of the new generation, high-efficiency air defence missiles with several directing channels, as well as radio-technical reconnaissance means.

The Military Air Forces are equipped with new SU-22 and SU-25 fighters and ground-assault aircraft. By the end of the current five-year plan, the number of fighter, bomber, and assault aircraft will double as compared with 1985, and the total proportion of fighter aircraft will attain 20%. Also, more than 85% of the helicopters of the Army Air Force will be of new types.

The military sea fleets will be equipped with modern battleships, submarines, and RUBEZH and REDUT coast missiles, and a marine corps will be formed. Measures designed to increase the operativity and security of the command system are under way.

The upgrading of the T-55 A tanks, the VOLHOV, NEVA, KUB, and OSA missiles, the MIG-21 bis, MIG-23, and SU-20 aircraft, the MI-24 helicopters, military vessels, and PT boats continues in most armies. The collaboration of our countries in scientific research, and in constructional-experimental development of future state-of-the-art types of armaments within the framework of the permanent

commission for the defense industry of COMECON is being extended and improved. By common agreement with the ministries of defense of allied armies, the *Unified Command* is currently drawing up a long-term plan of armament and battle means development to the year 2000. A number of important activities intended for the operative preparation of the territories of allied countries are being carried out. The building and upgrading of protected command points is being continued. The national and coalition command and communication systems increase the operativity and the establishment of troop command by the introduction of highly-efficient technical means, and by the organization of permanent duty service at the command points of the operative echelon.

The building of airports, hangars for military aircraft, air defense means, and radar equipment is under way. The traffic capacity and the viability of the railway and road communications is being increased, and the basing system of fleets is being improved.

The technical endowment of all of the army categories is being upgraded. The stocks of matériel are being increased up to the established norms, the organizational structure of the service organs and their equipping with high-productivity technical means are being improved, and the works for stock dispersion, protection, and increase of their mobility are being continued.

The formation of *high moral and combat* qualities of the effectives has an important role in increasing the combat capacity of troops and fleet forces.

The efforts of the commanders and political organs of the allied countries were directed towards fulfilling the decisions of the congresses of the fraternal communist and workers' parties, and educating the effectives in the spirit of devotion and permanent preparation for the defense of the interests of the states participating in the Warsaw Treaty.

These are the main results of fulfilling the decisions of the Budapest Conference of the Political Consultative Committee.

Analyzing the situation of our armies and fleets, the *Unified Command* also reports to the Political Consultative Committee about a number of unsolved problems. It is on that very score that a more exacting and self-critical analysis of the obtained results is required from us.

The cases of simplifying things or making them easier have not been eliminated yet from the praxis of processing the issues of combat capacity of the troops and fleet forces, which does not contribute to the qualitative solution of the whole complex of measures required for the armed forces to pass from a peace situation to a war one. In some allied armies it is still permitted to discontinue the combat training of the effectives. Many difficulties arise in the accumulation of mobilization resources.

The works of upgrading the armament and the technical combat means are proceeding at a slow pace. This is valid, first of all, for the T-55 A tanks. The number of these modernized tanks does not currently exceed 3%, and by 1990 – that is to say by the end of this five-year plan – it will not exceed 50%.

I think it necessary to mention that it is these very tanks that constitute the basis of the tank park.

The scientific and production potentials of our countries are not utilized to the full. The fulfillment terms for scientific research and constructional-experimental works intended for creating new armaments and automated command systems are not observed. Some important decisions in the technical-scientific field, such as those referring to microprocessors and laser engineering are being fulfilled at a slow rate. There are difficulties in the improvement of the infrastructure, first of all in the development of the airport network, and in the creation of stocks of material means, especially of ammunition for the new armament types.

Esteemed comrades,

In spite of some deficiencies in the state and training of the *Unified Armed Forces*, we report that from the standpoint of their level of technical endowment, the degree of training and drilling, and the provision of material means they are combat-ready and in a position to fulfill the tasks assigned to them, in a coalition configuration, taking into account the ratio of forces extant in Europe.

In this connection, I would like to quote Lenin, who showed that „...To be seriously concerned with the defense of the homeland means to train thoroughly and take seriously into consideration the ratio of forces.”

Currently, the ratio of the Warsaw Treaty forces to the NATO forces in Europe is the following:

- Effectives: two armies of three million troops each face each other;
- Number of combat-ready divisions of the various arms put together and of the independent brigades: NATO maintains a certain superiority – 71 divisions and 76 independent brigades of NATO as

compared with 73 divisions and 14 independent brigades of the Warsaw Treaty, which is equivalent to 96 NATO divisions and 78 Warsaw Treaty divisions. The fact must be mentioned that the effectives of NATO divisions are 16,000 to 20,000 troops, that is to say nearly 1.5 times bigger than [the effectives of] our divisions, which – in accordance with the wartime payrolls – are of 10,000 to 12,000 troops;

- Tactical and operational-tactical missiles: sevenfold superiority for the states participating in the Warsaw Treaty;

- Number of tanks: the Unified Armed Forces of the Warsaw Treaty have 1,5 times more tanks. The number of tanks of the Unified Armed Forces of NATO, however, is not small but big, about 30,000 tanks. As regards the number of anti-tank cannons, the enemy's superiority is double;

- Tactical assault aircraft: a superiority of over a thousand aircraft for NATO, which completely makes up for our superiority in missiles;

- Number of artillery pieces and throwers: approximately equal;

- Attack helicopters: an approximately fourfold superiority of NATO;

- Number of big military vessels and PT boats: NATO maintains its superiority in the field.

It is apparent from the above that an objective appreciation of the ratio of forces of the camps as regards the classic armament in Europe shows that this armament is approximately equal.

Speaking about the asymmetry of some types of armament of the camps in Europe, it is necessary to take into consideration the fact that this asymmetry is determined by the historical development and geographical location of the camps in the political-military alliance. There exist, therefore, all of the fundamental elements required for holding successful negotiations on a general-European scale – from the Atlantic Ocean to the Ural Mountains – as it was declared at the Budapest Conference of the Political Consultative Committee.

[At the Budapest conference] the initiative was presented of reducing by approximately 25%, in comparison with the present period, all of the components of the ground troops and tactical assault aircraft, along with the tactical nuclear armament and the tactical-operative armament of both alliances in Europe. This does not include the effectives of the Naval and Military Forces, and the Air Defense, the composition of which NATO does not want to discuss. The reason why is well known: the superiority of the USA and NATO fleets in comparison with the fleets of the states participating in the Warsaw Treaty as regards battleships, cruisers, destroyers, and missile-launching frigates is almost triple, and the superiority regarding aircraft carriers is absolute.

In addition, NATO countries do not take into account the armed forces of about one million troops and twenty divisions of France and Spain, consequently a distorted image [of the armed forces] is presented.

The myth according to which the Warsaw Treaty has military superiority in classic armament is used on a large scale by the USA Administration to cover the achievement of their own military programs intended for increasing nuclear and classic armaments. I will put forward a few relevant data: in the last few years, eighteen launching pads for „MX” ICBM's, thirty B-1 B strategic bombers, and eight „OHIO”-class submarines have been placed in combat-readiness condition. Moreover, a hundred and thirty-eight B-52 [strategic] bombers have been equipped with long-range cruise missiles. The new submarine-launched „TRIDENT-2” ballistic missile is being currently tested; it has a range of eleven thousand kilometers and seven separable 600-kiloton warheads, which make this missile similar – as to technical-tactical characteristics – to the „MX” ICBM. The development of the „MIDGETMAN” mobile ICBM is under way.

By the end of the 1990's, the number of nuclear warheads of the strategic nuclear forces of Great Britain and France will double.

At the present time, there are in Europe three hundred and eighty of the planned medium-range missiles. Although the Soviet Union launched the initiative of doing away with these missiles, the NATO block has no intention of giving up the manufacture and location of the whole number of such missiles. This is equally valid for the SDI program. In its [military] policy, the USA attaches importance to the Federal Republic of Germany's Bundeswehr as the main striking force in the operations theater in Central Europe and to Turkey's armed forces in the operations theater in Southern Europe.

The combat capabilities of the general-purpose troops are permanently being increased. Only in 1986 the number of the most modern tanks was increased by 15%, the number of „PATRIOT” ground-to-air remote-controlled missile systems up to 70%, and of the number of F-15 and „TORNADO” fighter aircraft up to 12%.

The NATO infrastructure is being upgraded. Its possibilities of operational deployment of troops and fleet forces are being extended, stocks of material means are being created, and the airports are being modernized so they are able to accommodate the rapid-deployment troops of the USA.

The intensity of the operational and combat training of NATO armed forces is being stepped up, and the scope of the various applications and maneuvers was broadened. Last year, a hundred and seventy-five major, large-scale exercises were carried out in the theaters of military operations in Europe, of which more than a half in the immediate vicinity of the boundaries of the states participating in the Warsaw Treaty, and the operational and operational-strategic exercises of vast proportions of the types "AUTUMN FORGE", "WINTEX", "REFORGER", and "DISPLAY DETERMINATION" are, as a rule, conducted in accordance with a unique conception and under a centralized command.

In 1986, seven hundred and fifty various exercises were carried out in Europe in keeping with the plans of the national commands of NATO countries; a peculiarity of all of the exercises is the fact that organs of the higher political-military leaderships and the main commands in the zones of Europe took part in them, and that the newest weapons systems were utilized in them on a large scale.

[From these exercises] the tendency was also apparent of training NATO Unified Armed Forces with a view to conducting combat actions using only classical destruction means.

According to existing data, in the current year, 1987, the NATO Block planned to broaden the participation of the organs of higher political-military leadership of the states participating in the exercises, the leadership organs of the national ministries [of defense], and the civil departments involved in the security of the armed forces.

We have to point out that, when planning large-scale operational activities, the military leadership of the NATO countries does not always observe what it was established regarding the notification [of the Warsaw Treaty countries] in compliance with the requirements of the Final Document of the Stockholm Conference relating to the measures of strengthening trust and security in Europe.

Thus, last January, the USA did not give notice of the exercise of the 5th Army Corps, in which up to 23,000 troops participated. Canada, Portugal, and Italy generally did not present either plans or communications about the fact that they would not carry out activities in 1987.

Such an attitude of the NATO countries regarding the observance of the obligations undermines the agreements, and amplifies the lack of trust of the other states taking part in the General-European Conference.

The Unified Command and the ministries of defense of the allied countries see it as their mission to maintain their armed forces in a state of high combat capability in order that they can carry out the tasks assigned to them. For the purpose of fulfilling the provisions of the Budapest decision of December 1986, the Committee of Ministers of Defense specified the main directions of actions. Activities aimed at achieving these [directions] are under way in all of the allied armies.

One of the decisive conditions of maintaining the military-strategic equilibrium of the forces is the further broadening of our military and military-technical collaboration, and the fulfilling of the obligations in the protocols regarding the development of troops and fleets and in the plans of mutual deliveries of armament and technical means during the current five-year plan 1986-1990.

The measures intended for ensuring the operational and combat training of the Unified Armed Forces are planned starting from the requirements of the defensive orientation in the education and training of the troops and fleet forces.

In connection with the above issue it is advisable to stipulate the introduction of clarifications and changes in the regulations and instructions in force, paying special attention – in the training of personnel – to the continuous increase in quality and to the development of all of the exercises.

The activity of upgrading the technical command means continues. Common proposals are being drawn up for the creation of all of the organs and the preparation in due time of their operation in wartime conditions. Efficient forms for the moral-political preparation of personnel in the spirit of Marxism-Leninism, internationalism, and socialist patriotism are currently being sought.

As is the case at present, emphasis is laid on the strengthening of the cohesion of the allied armies, the formation of the sentiment of devotion to our common cause in the military, the toughening of counterpropaganda, and of the ideological struggle against imperialism.

An important complex of measures will be constituted by the drawing up of the development plans for the allied armies for the following five-year plan, 1991-1995, taking into consideration the possible

changes in the groups of opponents, the camps, and the economic factors in this activity. We have already begun it.

The Unified Command will be in a position to report the main directions of development of the Unified Armed Forces in the period 1991-1995 to the Political Consultative Committee at the next conference of the latter in 1988.

Esteemed comrades,

With the agreement of the Communist and Workers' parties, measures were taken to establish direct links between the commands of the Unified Armed Forces of the Warsaw Treaty and the NATO Block. Our proposal regarding the [organization] of a meeting between the Supreme Commander of the Warsaw Treaty and General Rogers was turned down. We take the view that the line of broadening the contacts in the interest of achieving détente in the international situation must be continued.

To wind up, allow me to express my deep gratitude to the central committees of the Communist and Workers' parties and the governments of the allied countries for their permanent concern with the combat power of the Unified Armed Forces.

Our high combat capability is an objective necessity, determined by the aggressive nature of imperialism and the character of its military preparations.

With a view to solving this important issue, we consider it with full responsibility and assure the Political Consultative Committee that the Unified Command, together with the ministries of defense, will make their best efforts to maintain the combat capability of the Unified Armed Forces – taking into account the reported ratio of forces of the camps in Europe – at such a level that the leadership circles of NATO, headed by the USA, can notice the fact that there is no perspective of solving by military means, in their favour, the contradictions between imperialism and socialism.

Allow me to conclude the report.

Thank you very much for your attention.

CHNA, CC of RCP – Chancellery Collection, file 31/1987, pp. 118-124.

Romanian version

29 mai 1987, Berlin. Raportul comandantului-șef al Forțelor Armate Unite, mareșalul Uniunii Sovietice, Viktor G. Kulikov, prezentat la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia în ziua de 29 mai 1987.

Arhiva Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Nr. 1346

14 VII 1987

RAPORTUL

comandantului-șef al Forțelor Armate Unite, mareșalul Uniunii Sovietice, V. G. Kulikov, la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia „Cu privire la situația Forțelor Armate Unite și măsurile de asigurare a capacității lor de luptă ținând seama de raportul de forțe existent în Europa”
- 29 mai 1987 -

Stimați tovarăși,

În hotărârea Consfătuirii Comitetului Politic Consultativ de la Budapesta din iunie 1986, a fost stabilită ca una din sarcinile principale ale Forțelor Armate Unite – „asigurarea unei înalte capacități de luptă și de apărare a țărilor noastre la un nivel care să le garanteze securitatea ...”. Comandamentul Unificat și-a subordonat întreaga activitate pentru îndeplinirea acestei sarcini, timp de aproximativ un an.

În intervențiile șefilor delegațiilor la prezenta Consfătuire a Comitetului Politic Consultativ s-a făcut o analiză profundă și multilaterală a situației internaționale din Europa și din lume, au fost stabilite sarcini îndreptate spre slăbirea încordării militare, adâncirea și dezvoltarea colaborării general-europene.

În Declarația comună cu privire la doctrina militară a statelor participante la Tratatul de la Varșovia, care va fi adoptată, este exprimat în mod univoc caracterul de apărare al acesteia. Importanța acestei Declarații constă în faptul că va contribui la afirmarea unității de vederi în soluționarea problemelor

menținerii parității în domeniul forțelor armate și armamentelor, reducerii forțelor armate NATO din Europa până la un nivel, suficient, rațional. Opinia publică poate să vadă faptul că toate eforturile noastre sunt îndreptate pentru a preveni atacul din afară.

Comandamentul Unificat și ministerele apărării ale statelor aliate se vor conduce în activitatea lor după cerințele acestui document important și vor depune eforturi în realizarea practică a acestora în pregătirea trupelor și forțarea flotelor.

Atât timp cât există Blocul NATO, alianța noastră defensivă va avea și în viitor un rol determinat în apărarea socialismului. În legătură cu aceasta, noi vedem în continuare sarcina principală a noastră ca să perfecționăm în permanență și să dezvoltăm forțele armate, ținând seama de raportul de forțe existent în Europa și complexitatea situației internaționale.

La trupe și flote se însușește noua Directivă a comandantului șef al Forțelor Armate Unite privind capacitatea de luptă, intrată în vigoare în anul 1986. Aceasta ne-a permis să realizăm o elasticitate mai mare a trecerii acestora de la situația de pace la cea de război, să îmbunătățim serviciul de luptă, să perfecționăm acțiunea în ascuns a flotelor pentru respingerea agresiunii.

În pregătirea Forțelor Armate Unite se acordă atenție permanentă ridicării calității instruirii terestre, aeriene și maritime, a marilor unități, unităților și navelor, educării internaționaliste a efectivelor, care să fie gata să-și îndeplinească datoria lor patriotică față de popoarele noastre. S-a continuat realizarea planului de dezvoltare a forțelor și flotelor. Scopul principal constă în faptul că, pe baza largirii colaborării militare multilaterale, să se asigure dezvoltarea calitativă a forțelor armate ale țărilor aliate, să se îmbunătățească compunerea lor de luptă, structura organizatorică și înzestrarea tehnică a acestora cu cele mai noi tipuri de armament.

În această privință există unele rezultate pozitive în cadrul armatelor aliate. Trupele de uscat și-au sporit puterea de foc și posibilitățile de manevră, prin dotarea lor cu complexe de rachete de înaltă precizie, tancuri T-72, piese de artilerie autopropulsată Costică-Turban, aruncător mine Leon, complexe de rachete antitanc și antiaeriene de înaltă eficiență KUB, OSA, AKM. Până la sfârșitul cincinalului, cantitatea de armament, am în vedere noi modele, la regimente și la divizii, va crește de peste două ori.

La structura tip organizatorică au trecut, s-au apropiat până la 70 la sută a tuturor diviziilor de arme întrunite. A început formarea unităților de desant de asalt. S-a conturat perfecționarea trupelor de geniu și chimice, trupelor de transmisiuni și a celorlalte.

Trupele Sistemului unic de apărare antiaeriană al statelor participante la Tratatul de la Varșovia au în prezent complexe de rachete antiaeriene cu rază mare de acțiune, S-200, sisteme automatizate de conducere și noi mijloace de cercetare, ceea ce a sporit posibilitățile în lupta lor împotriva inamicului aerian. În anii următori, în trupele de apărare antiaeriană vor fi introduse avioane de vânătoare-interceptare din noua generație MIG-29, complexe de rachete antiaeriene de înaltă eficacitate cu mai multe canale de dirijare, mijloace de cercetare radiotehnică. În Forțele Aeriene Militare, aviația cu noi complexe de SU-22, SU-25 este înzestrată cu aviația de lovire. Cantitatea de avioane de vânătoare, bombardament și de asalt, până la sfârșitul cincinalului în comparație cu anul 1985 va crește de două ori, iar a avioanelor de vânătoare în total va ajunge până la 20 la sută. În compunerea aviației de armată vor exista peste 85 la sută de elicoptere de ultimele tipuri.

În înzestrarea flotelor maritime militare se introduc nave de luptă moderne, submarine și complexe de rachete de coastă RUBEJ și REDUT, se constituie unități de infanterie marină. Se desfășoară lucrări pentru creșterea operativității și siguranței sistemului de conducere.

În majoritatea armatelor se continuă modernizarea tancurilor T-55, rachetelor VOLHOV, NEVA, KUB, OSA, avioanelor MIG-21 Bis, MIG-23, SU-20, elicoptere MIG-24, nave și vedete de luptă. Se extinde și se perfecționează colaborarea țărilor noastre în cadrul comisiei permanente pentru industria de apărare CAER, în cercetarea științifică și în elaborarea constructiv experimentală a armamentului de perspectivă. De comun acord cu ministerele apărării ale armatelor aliate, Comandamentul Unificat pregătește un program de lungă durată în dezvoltarea armamentului și tehnicii până în anul 2000. Activități importante se desfășoară pentru amenajare din punct de vedere operativ a teritoriilor țărilor aliate. Se continuă construcția și modernizarea punctelor de comandă protejate. Sistemele de conducere și de legătură naționale și de coaliție măresc operativitatea și stabilirea conducerii trupelor, prin introducerea mijloacelor tehnice de înaltă eficiență și prin organizarea serviciului permanent la punctele de comandă, la eșalonul operativ.

Se desfășoară construcția de aerodromuri, adăposturi pentru avioanele de luptă, mijloacele antiaeriene și de radiolocație. Se mărește capacitatea de trafic și viabilitatea comunicațiilor feroviare și auto, se îmbunătățește sistemul de bazare a flotelor.

Se perfecționează asigurarea tehnică a tuturor categoriilor de forțe ale armatei. Se măresc stocurile de materiale până la normele stabilite, se îmbunătățește structura organizatorică a organelor de servicii și dotarea acestora cu tehnică de înaltă productivitate, continuă lucrările de dispersare a stocurilor, de protecție și creștere a mobilității acestora.

În ridicarea capacității de luptă a trupelor și forțelor flotelor, un rol important se acordă formării la efective a unor înalte calități morale și de luptă.

Eforturile comandanților și organelor politice ale țărilor aliate au fost orientate spre îndeplinirea hotărârilor congreselor partidelor comuniste și muncitorești frățești, educarea efectivelor în spiritul devotamentului și pregătirii permanente pentru apărarea intereselor statelor participante la Tratatul de la Varșovia.

Acestea sunt principalele rezultate ale îndeplinirii hotărârilor Consfătuirii de la Budapesta a Comitetului Politic Consultativ.

Analizând situația armatelor și flotelor noastre, Comandamentul Unificat raportează Comitetului Politic Consultativ și despre unele probleme nerezolvate. Tocmai aici se cere din partea noastră o analiză mai exigentă și autocritică a rezultatelor obținute.

În practica prelucrării problemelor capacității de luptă a trupelor și forțelor flotelor nu sunt încă înlăturate simplificările și ușurările, ceea ce nu contribuie la soluționarea calitativă a întregului complex de măsuri pentru trecerea forțelor armate de la situația de pace la cea de război. În unele armate aliate se îngăduie sustragerea efectivelor de la pregătirea de luptă. Multe greutăți avem în acumularea resurselor de mobilizare.

Se desfășoară cu încetineală lucrările de modernizare a armamentului și tehnicii de luptă. Înainte de toate acestea se referă la tancurile T-55 A. Numărul acestor tancuri modernizate în prezent nu depășește trei la sută, iar până în anul 1990, adică până la sfârșitul cincinalului, nu va depăși 50 la sută.

Consider necesar să remarc că tocmai aceste tancuri, ca și înainte, reprezintă baza parcului de tancuri.

Nu se folosesc în totalitate potențialele științific și de producție ale țărilor noastre. Termenele de realizare a unor lucrări de cercetare științifică și experimental-constructive pentru crearea de noi armamente și sisteme de automatizare a conducerii nu sunt respectate. Unele hotărâri importante în domeniul tehnico-științific este cel al microprocesoarelor, tehnicii laser. Se realizează într-un ritm lent. Există dificultăți în perfecționarea infrastructurii, în primul rând în dezvoltarea rețelei de aerodromuri, crearea stocurilor de mijloace materiale, în mod deosebit de muniții pentru noile tipuri de armament.

Stimați tovarăși,

În *poftida* unor neajunsuri în starea și pregătirea Forțelor Armate Unite, noi raportăm că după nivelul înzestrării tehnice a acestora, gradul de instruire și asigurarea cu mijloace materiale, *ele sunt gata de luptă și în măsură să îndeplinească misiunile încredințate, în compunere de coalitție, ținând seama de raportul de forțe existent în Europa.*

În legătură cu aceasta, aș dori să citez pe Lenin, care arăta că „...a te ocupa în mod serios de apărarea țării înseamnă să te pregătești temeinic și să ții riguros seamă de raportul de forțe”.

În prezent, raportul de forțe ale Tratatului de la Varșovia și blocului NATO din Europa este următorul:

- efectivele – față în față stau două armate de câte trei milioane;
- numărul diviziilor de arme întrunite și al brigăzilor independente, gata de luptă – se menține o oarecare superioritate de partea NATO: 71 divizii și 76 brigăzi independente ale NATO, față de 73 divizii și 14 brigăzi ale țărilor Tratatului de la Varșovia, ce sunt în echivalent cu 96 divizii NATO și 78 divizii la Tratatul de la Varșovia. Trebuie menționat că efectivele diviziilor Blocului Nord Atlantic sunt de 16-20 mii oameni, deci mai mari cu aproape 1,5 ori decât diviziile noastre care, după statele de război, au 10-12 mii oameni;
- la rachetele tactice și operativ-tactice, superioritatea, de șapte ori, rămâne de partea țărilor Tratatului de la Varșovia;

- după numărul de tancuri, Forțele Armate Unite ale Tratatului de la Varșovia este superior de 1,7 ori. Însă nici tancurile Forțelor Armate Unite ale NATO nu sunt puține, sunt multe, în jur de 30 de mii. La aceasta, inamicul este superior de aproape două ori în mijloace antitanc;

- la aviația tactică de lovire – o superioritate de peste o mie de avioane în avantajul NATO, cu care acoperă în întregime superioritatea noastră în rachete;

- cantitatea de artilerie și aruncătoare – este aproximativ egală;

- elicoptere de luptă – aproape de patru ori superioritate la NATO;

- numărul navelor de luptă mari și al vedetelor – superioritatea este păstrată de partea NATO.

Astfel, aprecierea obiectivă a raportului de forțe ale părților privind armamentul clasic din Europa arată că acesta este aproximativ egal.

Vorbind despre asimetria în ceea ce privește unele tipuri de armament al părților în Europa, este necesar să avem în vedere că aceasta este condiționată de dezvoltarea lor istorică și poziția geografică, care intră în alianța politico-militară. De aceea, există toate fundamentele pentru tratative reușite la scara general-europeană – de la Atlantic până la Urali – așa cum s-a declarat la Consfătuirea de la Budapesta a Comitetului Politic Consultativ. Acolo a fost prezentată inițiativa privind reducerea, la începutul anilor '90, a tuturor componentelor trupelor de uscat și aviației tactice de lovire, în complex cu armamentul nuclear tactic și operativ-tactic al ambelor alianțe din Europa, cu aproximativ 25 la sută în comparație cu perioada actuală. În această grupare, însă, nu se au în vedere efectivele Forțelor Maritime Militare și ale Apărării Antiaeriene, iar despre compunerea acestora NATO nu vrea să discute. Cauza este binecunoscută privind cuirasatele, crucișătoarele, distrugătoarele, fregatele purtătoare de rachete, SUA și NATO au aproape o triplă superioritate față de flotele țărilor Tratatului de la Varșovia și o superioritate absolută în ceea ce privește portavioanele.

De asemenea, țările NATO nu iau în calcul forțele Franței și Spaniei care sunt până la un milion de oameni și 20 de divizii și deci se prezintă un tablou deformat.

Mitul privind superioritatea militară a Tratatului de la Varșovia în armament clasic este larg folosit de către Administrația SUA pentru a acoperi realizarea programelor militare proprii pentru sporirea armamentelor nucleare și clasice. Voi da câteva date: în ultimii ani au trecut în serviciul de luptă 18 instalații de lansare a rachetelor balistice intercontinentale „MX”, au fost introduse în compunerea de luptă aproximativ 30 de bombardiere strategice B-1 B și opt submarine de tipul „OHIO”. Au fost reînzestrate cu rachete cu aripi și cu rază mare de acțiune 137 de bombardiere B-52. Se execută experimentări ale noii rachete balistice cu bazare maritimă „TRIDENT-2”, care are distanța maximă de lansare de 11 mii de km și șapte focoaase care se separă, fiecare având câte 600 kilotone, ceea ce o apropie pe aceasta, prin caracteristicile tehnico-tactice, de rachete balistică intercontinentală „MX”. Continuă elaborarea rachetei balistice intercontinentale mobile „MIDGETMAN”.

La sfârșitul anilor '90 va crește aproape de două ori numărul de încărcături nucleare ale forțelor nucleare strategice ale Marii Britanii și Franței.

În Europa, în prezent, există 380 de rachete din cele planificate cu rază medie de acțiune. Cu toate că Uniunea Sovietică a lansat inițiativa pentru lichidarea acestor rachete, Blocul NATO nu are intenția să renunțe în realizarea totală și pentru amplasarea lor. Aceasta în egală măsură privește și programul inițiativei de Apărare. În politica sa, SUA acordă importanță Bundeswherului, R.F. Germania, ca forța principală de lovire pe teatrul de acțiuni militare din Europa centrală și forțelor armate ale Turciei pe teatrul de acțiuni militare ale Europei de sud.

În permanență cresc posibilitățile de luptă ale forțelor cu destinație generală. Numai în anul 1986, în trupele NATO cantitatea celor mai noi tancuri s-a mărit cu 15 la sută, a rachetelor dirijate PATRIOT până la 70 la sută, iar la avioane de lovire F-15 [și] TORNADO, până la 12 la sută.

Se perfecționează infrastructura NATO. Se largesc posibilitățile acesteia de desfășurare operativă a trupelor și forțelor flotelor, se creează stocuri de mijloace materiale și se modernizează aerodromurile pentru primirea pe acestea a forțelor de desfășurare rapidă ale SUA.

Crește intensitatea pregătirii operative și de luptă a forțelor armate ale NATO, s-a largit amploarea diferitelor aplicații și manevre. Anul trecut, pe teatrele de acțiuni militare din Europa s-au desfășurat 175 de aplicații mari, de amploare, din care mai mult de jumătate nemijlocit la frontierele statelor participante la Tratatul de la Varșovia, iar aplicațiile operative și operativ-strategice de mari proporții, de tipul „AUTUMN

FORGE”, „WINTEX”, „REFORGER”, „DISPLAY DETERMINATION”, de regulă, se reunesc într-o concepție unică și conducere centralizată.

După planurile comandamentelor naționale ale țărilor membre ale NATO, în Europa, în anul 1986, s-au desfășurat 750 de aplicații diferite; ca o particularitate a tuturor aplicațiilor o reprezintă faptul că la acestea au participat organe ale conducerilor superioare politico-militare, comandamentele principale din zonele Europei, Atlanticului și Oceanului Pacific, de asemenea, s-au întrebuintat pe larg cele mai noi sisteme de armament.

În mod clar s-a manifestat tendința de pregătire a Forțelor Armate Unite ale NATO în vederea ducerii acțiunilor de luptă cu întrebuintarea numai a mijloacelor clasice de nimicire.

Potrivit datelor existente, în anul curent, anul 1987, Blocul NATO a planificat să lărgescă participarea organelor de conducere superioară politico-militară ale țărilor participante la aplicații, a cadrelor de conducere ale ministerelor naționale, departamentelor civile, care au legătură cu asigurarea forțelor armate.

Trebuie să menționăm că, conducerea militară a țărilor NATO, planificând activități operative de amploare, nu respectă întotdeauna cele convenite privind notificarea, potrivit cerințelor Documentului final al Conferinței de la Stockholm pentru măsuri de întărire a încrederii și securității în Europa.

Astfel, SUA, în ianuarie anul curent, nu a notificat aplicația Corpului 5 Armată, la care au participat până la 23 mii de militari. Canada, Portugalia și Italia în general nu au prezentat nici planuri, nici comunicări despre faptul că nu vor desfășura activități în anul 1987.

O astfel de atitudine a țărilor NATO față de respectarea obligațiilor, subminează înțelegerile, amplifică neîncrederea din partea celorlalte state participante la conferința general-europeană.

Comandamentul Unificat și ministerele apărării ale țărilor aliate își văd misiunea lor în aceea ca să-și mențină forțele într-o înaltă capacitate de luptă pentru a îndeplini misiunile date. Comitetul miniștrilor apărării pentru îndeplinirea hotărârii de la Budapesta din decembrie 1986 a concretizat direcțiile principale de acțiune. Activități de realizare a acestora se desfășoară în toate armatele aliate.

Una din condițiile hotărâtoare de menținere a echilibrului militaro-strategic al forțelor va fi lărgirea în continuare a colaborării noastre militare și militare tehnice. Îndeplinirea obligațiilor din protocoale pentru dezvoltarea trupelor și flotelor și a planurilor de livrări reciproce de armament și tehnică în cincinalul actual 1986-1990.

Măsurile privind pregătirea operativă și de luptă a Forțelor Armate Unite sunt planificate pornind de la cerințele orientării defensive în instruirea și educarea trupelor și forțelor flotelor.

În legătură cu aceasta să prevadă introducerea unor precizări și schimbări în regulamentele și instrucțiunile în vigoare, în instruirea personalului, atenție deosebită acordându-se pentru ridicarea continuă a calității și desfășurării tuturor aplicațiilor.

Se continuă activitatea pentru perfecționarea mijloacelor tehnice de conducere. Se pregătesc propuneri comune pentru crearea și pregătirea la timp pentru funcționarea în timp de război a tuturor organelor. Se caută forme eficiente pentru pregătirea moral-politică și educației personalului în spiritul marxism-leninismului, al internaționalismului și patriotismului socialist.

Accentul, ca și până în prezent, se pune pe întărirea coeziunii armatelor aliate, formarea la militari a sentimentului de devotament față de cauza noastră comună, întărirea contrapropagandei și combaterii ideologice a imperialismului.

Un import complex de măsuri îl va constitui elaborarea planurilor de dezvoltare a armatelor aliate pentru cincinalul următor, 1991-1995, ținându-se seama de schimbările posibile ale grupărilor oponente, a părților și a factorilor economici din această activitate. Deja am început-o.

Direcțiile principale de dezvoltare a Forțelor Armate unite în anii 1991-1995, Comandamentul Unificat este în măsură să le raporteze Comitetului Politic Consultativ la următoarea consfătuire a acestuia din anul 1988.

Stimați tovarăși,

Cu acordul conducerilor partidelor comuniste și muncitorești au fost luate măsuri pentru stabilirea legăturilor directe între conducerile Forțelor Armate Unite ale Tratatului de la Varșovia și a Blocului NATO. Scopul este unul: de a folosi posibilitatea de slăbire a încordării militare în Europa. Propunerea noastră cu privire la întâlnirea comandantului șef al Tratatului de la Varșovia cu generalul Rogers, a fost

refuzată. Considerăm că linia pentru lărgirea contactelor în interesul destinderii situației internaționale trebuie să fie continuată.

În încheiere, permiteți-mi să exprim profunda recunoștință comitetelor centrale ale partidelor comuniste și muncitorești, guvernelor țărilor aliate pentru grija permanentă față de puterea de luptă a Forțelor Armate Unite.

Înalta noastră capacitate de luptă reprezintă o necesitate obiectivă, determinată de natura agresivă a imperialismului și de caracterul pregătirilor militare ale acestuia.

În vederea rezolvării acestei probleme importante, noi privim cu toată răspunderea și asigurăm Comitetul Politic Consultativ că Comandamentul Unificat, împreună cu ministerele apărării, va face totul pentru menținerea capacității de luptă a Forțelor Armate Unite ținând seama de raportul de forțe al părților în Europa, raportat la un asemenea nivel încât cercurile conducătoare NATO, în frunte cu SUA, să vadă lipsa de perspectivă a calculelor privind rezolvarea, în folosul lor, prin mijloace militare a contradicțiilor dintre imperialism și socialism.

Permiteți-mi să închei raportul.

Vă mulțumesc foarte mult pentru atenție.

Arhivele Naționale Istorice Centrale, fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 31/1987, filele 118-124.

NOTES:

¹ One of the important documents of that reunion was translated in the English language and published in the USA – Vojtech Mastny, Malcolm Byrne, *A Cardboard Castle? An inside Story of the Warsaw Pact, 1955 – 1991*, National Security Archive Cold War Reader, CWU Press, 2005, pp. 562 – 571 (document no. 123 – *Records of the Consultative Political Committee Meeting in Berlin, May 27 – 29, 1987*).

In the United States of America and Romania, two documents of equal importance have been published only in English, without being explained or at least mentioned in the historical analysis – *Speech of Nicolae Ceaușescu at the meeting of Warsaw Pact leaders held in Berlin, 29 May 1987* and *Report of Marshal V. G. Kulikov, the Supreme Commander of the Warsaw Pact forces, at the meeting of Warsaw Pact leaders held in Berlin, 29 May 1987*. See <http://www.wilsoncenter.org/index> and *Romania and the Warsaw Pact: 1955 – 1989*, editors: Dennis Deletant, Mihail E. Ionescu, Cold War International History Project, Working Paper 43, Washington DC, Woodrow Wilson International Center for Scholars, April 2004 (the document volume was also published in full in Romania, under the same title, by Politeia-SNSPA Publishing House, Bucharest, 2004). In our opinion, the publication only in English of the documents in the file no. 31/1987 does not give the opportunity for knowing the historical events (historical analysis) to many people that do not speak English, including to those Romanians from abroad. That is why we considered necessary to enclose here the Romanian language version of the two documents mentioned above (Appendix no. 1 and 2). We hope that these documents will be well known by the international historical community.

² Vojtech Mastny, Malcolm Byrne, *op.cit.*, pp. 418 – 426 (document no. 84 – *Speech by Brezhnev at the Consultative Political Committee Meeting in Moscow, November 22, 1978*; document no. 85 – *Minutes of the Romanian Politburo Meeting, November 24, 1978*). One can also add the Romanian language version of document no. 85 in the second part of this paper (Appendix no. 3).

³ Central Historical National Archives, Central Committee of the Romanian Communist Party – Chancellery Collection (abbreviated in Romania as ANIC, CC al PCR – Cancelarie, for Arhivele Naționale Istorice Centrale, Comitetul Central al Partidului Comunist Român – Cancelarie), file 31/1987, p. 79. This source will hereafter be referred to as CHNA, CC of RCP – Chancellery Collection.

⁴ *Ibidem*, p. 118.

⁵ *Ibidem*, p. 80.

⁶ *Ibidem*, p. 119.

⁷ *Ibidem*, p. 120.

⁸ At the Socialist Republic of Romania's Defence Council Meeting (May 31, 1989), it was admitted that the new tanks to be manufactured by the Romanian military industry were confronted with issues of reliability. The participants in the same reunion adopted a meek attitude when Nicolae Ceaușescu ordered the reinstallation of classical equipment on Romanian tanks, instead of the recently mounted electronic devices and that other types of Romanian armament should not be modernized/electronically equipped without his express approval. „*Let us*

use the equipment that we have!" – Nicolae Ceaușescu ordered. „Please present everything to me. No equipment shall be modified, unless what we establish that is strictly necessary. The classical equipment that we have is better, more reliable, and yields better results". CHNA, CC of RCP – Chancellery Collection, file 38/1989, p. 18; Romania and the Warsaw Pact: 1955-1989, op.cit., p. 394.

The participants in this meeting did not have the courage to tell Ceaușescu that such an action was wrong and it would be interesting to find out how the Minister of National Defence, General Vasile Milea, first Deputy of the Minister of National Defence and Chief of Staff, General Ștefan Gușe, as well as other generals and officers that attended the meeting, could mislead the state leader as to the implementation of installing classical equipment on tanks. Such a working hypothesis, that we consider valid, may be the subject of a future research topic.

⁹ From March 23, 1950 to April 19, 1954, Nicolae Ceaușescu was the chief of the Superior Political Army Department.